

**Smlouva
mezi Svatým stolicem a Lotyšskou republikou**

Svatý stolec a Lotyšská republika

berouce v úvahu, že byl v roce 1922 podepsán Konkordát mezi Svatým stolicem a Lotyšskou republikou, který by měl být vzhledem ke změnám, jež nastaly jak na národní, tak na mezinárodní úrovni, nyní nahrazen novou mezinárodní smlouvou,

jednajíce, Svatý stolec v souladu s dokumenty Druhého vatikánského koncilu a normami kanonického práva, a Lotyšská republika v souladu se svou Ústavou a závazky mezinárodních smluv, k nimž přistoupila,

vědomy si skutečnosti, že značná část obyvatel Lotyšské republiky vyznává katolické náboženství,

uznávající pozitivní přínos Katolické církve k náboženskému a mravnímu rozvoji v Lotyšské republice a ke společenské rehabilitaci a reintegraci národa,

přejíce si definovat právní status Katolické církve, upravit spolupráci v oblastech školství a kultury a podporovat stálým a náležitým způsobem duchovní službu katolickým příslušníkům ozbrojených sil a katolíkům ve vězení,

se společně dohodly takto:

**ČÁST I:
PRÁVNÍ STATUS KATOLICKÉ CÍRKVE
ODDÍL 1: PRÁVNÍ SUBJEKTIVITA KATOLICKÉ
CÍRKVE**

Článek 1

Svatý stolec a Lotyšská republika uznávají, že jsou v oblasti své působnosti oba nezávislé a autonomní. Potvrzují, že budou tuto zásadu respektovat s ohledem na služby, kterými obě strany, jak individuálně, tak společně, chtějí prosazovat větší duchovní a hmotný rozvoj lotyšské společnosti.

Článek 2

1. Lotyšská republika uznává veřejnou právní subjektivitu Katolické církve v Lotyšsku.

2. Instituce Katolické církve v Lotyšské republice, jež mají podle církevního práva status veřejné právnické osoby, požívají rovněž práv právnické osoby ve světském právu v souladu se zákony Lotyšské republiky.

3. V souladu s příslušnými normami církevního práva mohou příslušné církevní úřady zřizovat, měnit, uznávat a rušit církevní právnické osoby. V případě, že by takové změny ovlivnily stávající situaci Katolické církve v Lotyšské republice, musí být oznámeny příslušným státním úřadům v souladu s platnými zákony Lotyšské republiky.

Článek 3

Lotyšská republika uznává právo Katolické církve, na ní závislých právnických osob a jednotlivých katolíků svobodně komunikovat a udržovat styky se Svatým stolicem a jinými církevními institucemi uznávanými církevním právem, a to i v cizině.

Článek 4

Ohledně náboženské svobody potvrzené zákony Lotyšské republiky a mezinárodními dohodami, k nimž Lotyšská republika přistoupila, je Katolické církvi v Lotyšské republice, společně s jejími složkami a institucemi, zajištěna svoboda určovat si své vnitřní řízení, konat pobožnosti a plnit poslání pastorační činností, včetně činností sociální, výchovné a kulturní povahy.

Článek 5

Jmenování, přeložení a odvolání biskupů je výlučným právem Svatého stolce. Úřad biskupa může být svěřen pouze kněžím, kteří jsou lotyšskými občany. Před zveřejněním jména nového diecézního biskupa bude Svatý stolec ze zdvořilosti a důvěrně informovat prezidenta Lotyšské republiky.

Článek 6

1. Lotyšská republika zaručuje nedotknutelnost všech bohoslužebných míst, která nemohou být užívána k jiným účelům bez předchozího souhlasu příslušných církevních autorit.

2. Na žádost církevních autorit mohou příslušné civilní úřady či jejich zástupci zasáhnout v případě mimořádné události, je-li vážně ohrožen veřejný pořádek nebo aby předešly vážnému poškození osob či předmětů zvláštní historické či umělecké hodnoty. Taková žádost může být předpokládána, pokud naléhavé důvody vyžadují okamžitý zásah, aby bylo omezeno ohrožení veřejného pořádku a poškození osob či majetku.

Článek 7

Zpovědní tajemství je nedotknutelné. Nikdo se nikdy nesmí dotazovat katolického kněze na záležitosti spojené se zpovědním tajemstvím ani v případě, že by takový kněz měl předstoupit před občanský soud jako svědek či jako strana.

Článek 8

1. Od okamžiku svého uzavření má církevní sňatek občanskoprávní platnost v souladu se zákony Lotyšské republiky pod podmínkou, že mezi smluvními stranami neexistují žádné občanské překážky a že byly splněny požadavky stanovené zákony Lotyšské republiky.

2. Způsob, lhůty a registrace církevního sňatku na příslušném matričním úřadě stanoví zákony Lotyšské republiky.

Článek 9

S ohledem na zákony Lotyšské republiky a vzhledem k pastoračním závazkům Katolické církve jí bude zaručen :

(a) svobodný přístup do sdělovacích prostředků a svoboda slova, včetně možnosti zřizovat své vlastní sdělovací prostředky a přístupu do státních sdělovacích prostředků v souladu se zákony lotyšské republiky,

(b) svoboda sdružování věřících k provádění sociální, kulturní nebo výchovné činnosti inspirované zásadami křesťanské víry, sociálního učení Katolické církve, podle ekumenických zásad,

(c) přístup do nemocnic, věznic, sirotčinců a všech ostatních institucí sociální či lékařské pomoci, kde přítomnost katolíků ospravedlňuje příležitostnou či stálou pastorační přítomnost pověřených zástupců Katolické církve.

Článek 10

Lotyšská republika zaručuje Katolické církvi navrácení nezákonně zcizeného majetku v souladu se zákony Lotyšské republiky po společné dohodě mezi příslušnými státními úřady a Lotyšskou biskupskou konferencí.

ODDÍL 2: SVATYNĚ V AGLONĚ

Článek 11

1. Svatyně v Agloně je součástí kulturního a historického dědictví Lotyšské republiky a jako taková je chráněna platnými zákonnými předpisy Lotyšské republiky.

2. Vedle budovy samotné baziliky, náměstí před bazilikou a hřbitovem a okolí pramene zahrnuje chráněné území svatyně také všechny ostatní budovy, stavby a pozemky náležející Katolické církvi.

Článek 12

1. Vzhledem k mezinárodnímu významu svatyně v Agloně jako místa modlitby, poutí a různých pastoračních aktivit a s ohledem na platné zákony se Lotyšská republika zavazuje:

(a) uznávat a respektovat náboženský a historický charakter svatyně,

(b) zajišťovat veřejný pořádek během shromáždění zahrnutých do programu akcí uvedeného v článku 13, a to po dohodě buď se samotným místním biskupem, nebo s jinými členy Lotyšské biskupské konference,

(c) přispívat na údržbu svatyně vzhledem k akcím celostátního významu,

(d) přiznat osvobození od daní nebo jejich snížení za okolností uvedených v zákonech.

2. Svatý stolec udělí Agloně status „mezinárodního svatého místa“ v souladu s církevním právem (srov. kán 1231 a následující kánony).

Článek 13

Každoročně před návrhem státního rozpočtu poskytne Katolická církev vládě program akcí celostátního významu plánovaných na následující rok. Po dohodě s místními úřady přijme vláda nezbytná opatření k zajištění veřejného pořádku a lékařské a zdravotnické služby.

ČÁST II:

KATOLICKÁ CÍRKEV A ŠKOLSKÉ INSTITUCE

ODDÍL 1: VÝUKA KATOLICKÉHO NÁBOŽENSTVÍ NA ŠKOLÁCH

Článek 14

Lotyšská republika uznává právo rodičů a jejich zákonných zástupců, a v případech stanovených zákonem i dětí samotných, zajistit pro své děti patřičné náboženské vzdělání ve školských institucích v hodinách náboženství ve státních a obecních školách a v katolických nedělních školách. Stát zaručuje toto právo podle ustanovení zákona a mezinárodních smluv závazných pro Lotyšskou republiku.

Článek 15

Výuka katolického náboženství bude prováděna výlučně podle osnov schválených Lotyšskou biskupskou konferencí po dohodě s ministerstvem školství a vědy a bude zajišťována pouze kvalifikovanými učiteli majícími potvrzení o způsobilosti vydané Lotyšskou biskupskou konferencí. Odebrání takového potvrzení znamená okamžitou ztrátu práva vyučovat katolické náboženství.

Článek 16

V souladu se zákony Lotyšské republiky má Katolická církev právo zakládat instituce vyššího

vzdělávání učitelů náboženství vydávající státem uznávané diplomy.

Článek 17

Státní úřady Lotyšské republiky a Katolická církev se budou snažit zajistit, každý v rámci svých pravomocí, aby výuka katolického náboženství ve školských zařízeních byla poskytována s náležitou akademickou a doktrinární kvalifikací a se snahou prosazovat ekumenický duch, vzájemnou úctu mezi různými náboženstvími vyznáními a rovnost všech.

ODDÍL 2: KATOLICKÉ ŠKOLY

Článek 18

1. Katolická církev má právo zřizovat a spravovat školy všech stupňů v souladu se zákony Lotyšské republiky a s normami církevního práva.

2. O založení katolických škol žádá Lotyšská biskupská konference jménem místního ordináře.

3. Katolické školy, jakož i instituce vyššího vzdělávání, dodržují zákony lotyšské republiky o obecných normách týkajících se státních osnov, správy škol a udělování státem uznávaných diplomů.

Článek 19

1. Katolické školy mají nárok na finanční podporu v souladu se zákony lotyšské republiky.

2. Učitelé a ostatní zaměstnanci ve státem uznávaných katolických školách, jakož i studenti a jejich rodiče, mají stejná práva a povinnosti jako jejich protějšky ve státních a obecních školách.

ODDÍL 3: VELKÝ SEMINÁŘ V RIZE

Článek 20

1. Velký seminář v Rize je institucí Katolické církve v Lotyšsku určený k akademické přípravě církevních studentů a ke studiu katolické teologie.

2. Uznání Velkého semináře v Rize jako vysokoškolského ústavu je zaručeno státem v souladu se zákonem.

3. Diplomy a studijní obory Velkého semináře v Rize, jež odpovídají státním zákonům a předpisům, jsou považovány za platné a ekvivalentní diplomům a oborům státních školských institucí.

4. V rámci práva zajišťuje stát hospodářskou pomoc Velkému semináři v Rize ve stejné míře, jako ji zaručuje ostatním podobným institutům.

ODDÍL 4: FAKULTA KATOLICKÉ TEOLOGIE NA LOTYŠSKÉ UNIVERZITĚ

Článek 21

Opětné začlenění Fakulty katolické teologie do Lotyšské univerzity bude předmětem budoucích jednání mezi Svatým stolicem a vládou Lotyšské republiky.

ODDÍL 5: KULTURNÍ A UMĚLECKÉ DĚDICTVÍ KATOLICKÉ CÍRKVE

Článek 22

1. Kulturní a umělecké dědictví Katolické církve je považováno za důležitou součást národního dědictví Lotyšské republiky. Lotyšská republika a Katolická církev mají společnou povinnost zajišťovat jejich údržbu a péči o ně a zpřístupňovat je veřejnosti v míře zaručující jejich bezpečnou ochranu a podle mezinárodního práva.

2. V souladu se zákonem sdílí stát s Katolickou církví náklady na kulturní a umělecké dědictví Katolické církve.

**ČÁST III:
DUCHOVNÍ SLUŽBA KATOLÍKŮM
V OZBROJENÝCH SILÁCH LOTYŠSKÉ
REPUBLIKY**

Článek 23

1. Svatý stolec zřídí v rámci Katolické církve v Lotyšské republice vojenský ordinariát, který podle zvláštního memoranda o dohodě mezi ministerstvem obrany a Lotyšskou biskupskou konferencí nabídne duchovní službu katolíkům v národních ozbrojených silách Lotyšské republiky.

2. Tento vojenský ordinariát, který je podle apoštolské konstituce „*Spirituali militum curae*“ kanonicky rovnocenný diecézi, bude veden biskupem – vojenským ordinářem.

Článek 24

1. Vojenský ordinář, který musí být lotyšským občanem, může zároveň zastávat úřad diecézního či pomocného biskupa.

2. Vojenský ordinář bude svobodně jmenován papežem. Prezident lotyšské republiky bude předem o tomto jmenování informován.

Článek 25

1. Lotyšská republika zajistí katolickým příslušníkům národních ozbrojených sil možnost získat přiměřenou katechetickou výchovu a účastnit se slavení eucharistie o nedělích a zasvěcených svátcích, pokud to není v rozporu s naléhavými vojenskými povinnostmi.

2. V souladu s církevními normami jmenuje vojenský ordinář generálního vikáře a po konzultacích s příslušným úřadem národních ozbrojených sil určí přiměřený počet vojenských kaplanů lotyšské státní příslušnosti, kteří mohou být začleněni do vojenského ordinariátu. Jejich postavení bude shodné s postavením faráře nebo farního vikáře.

Článek 26

Studenti Velkého semináře v Rize a novici řeholních kongregací jsou osvobozeni od vojenské služby a mohou být přiděleni na civilní službu, která je ekvivalentní povinné vojenské službě. V době všeobecné mobilizace budou takoví studenti a novici přiděleni k činnostem, které nevyžadují použití zbraně.

Článek 27

Podle církevních norem spadají pod pravomoc vojenského ordinariátu následující osoby :

(a) katolický vojenský a civilní personál národních ozbrojených sil Lotyšské republiky,

(b) členové jejich rodin: manželky a děti, včetně dospělých dětí, pokud jsou katolíci a bydlí s nimi v téže domácnosti.

Článek 28

1. Kaplani a jejich pomocníci podléhající kanonické autoritě vojenského ordináře vykonávají svou pasto-

rační službu v souladu s předpisy ohledně doby a místa pastorační činnosti a jiných obecných podmínek stanovených orgány národních ozbrojených sil.

2. Vojenský ordinariát koordinuje svou činnost s ministerstvem obrany.

Článek 29

Ministerstvo obrany poskytuje v souladu se zákony Lotyšské republiky personálu vojenského ordinariátu materiální pomoc i potřebné logistické úpravy pro pastorační činnost.

**ČÁST IV:
DUCHOVNÍ SLUŽBA KATOLÍKŮM
VE VĚZNICÍCH LOTYŠSKÉ REPUBLIKY**

Článek 30

1. V souladu s článkem 9 písm. (c) této smlouvy má Katolická církev právo nabízet duchovní službu katolíkům ve věznicích a dalších podobných ústavech legitimního zadržení.

2. V souladu se zákony Lotyšské republiky a normami církevního práva zajistí příslušné úřady vězňům právo na přiměřenou duchovní službu.

**ČÁST V
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ**

Článek 31

1. Svatý stolec a Lotyšská republika budou řešit ve vzájemné shodě a diplomatickými prostředky veškeré pochybnosti či potíže, které se mohou vyskytnout při výkladu či provádění této smlouvy.

2. Podrobnosti určitých specifických aspektů této smlouvy budou upraveny zvláštními dohodami mezi příslušnými úřady Katolické církve a Lotyšské republiky.

Článek 32

Jestliže Svatý stolec nebo Lotyšská republika usoudí, že jsou nutné některé úpravy vzhledem k významným změnám okolností, jež nastaly v době platnosti této smlouvy, budou zahájena řádná jednání z iniciativy apoštolského nuncia na jedné straně a představitelů lotyšské vlády na straně druhé.

Článek 33

Tato smlouva podléhá ratifikaci podle řádných ústavních a procedurálních norem Svatého stolce a Lotyšské republiky a vstoupí v platnost v den výměny ratifikačních listin.

Podepsáno dne 8. listopadu 2000 ve dvou vyhotoveních v anglickém a lotyšském jazyce, přičemž obě znění jsou autentická. V případě sporu o výklad ustanovení této smlouvy bude rozhodným text v anglickém jazyce.

za Svatý stolec
+ Erwin Josef Ender

za Litevskou republiku
Ingrīda Labucka

Ratifikační listiny smlouvy uzavřené mezi Svatým stolicem a Litevskou republikou byly vzájemně předány a přijaty ve Vatikánu dne 25. října 2002. Téhož dne tedy smlouva vstoupila v platnost podle ustanovení článku 33 téže smlouvy.